

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 77 0 П 060173 22 Рев 2
Бања Лука, 11.11.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Тање Бундало, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља З.Ч. из Д.Љ., кога заступају Д.З. и М.Д., адвокати из П., против тужених Д.Х. из Б.Л., С.Х. из Д.Љ., и Д.Х. из Д.Љ., које заступа Н.М., адвокат из Б.Л., ради утврђења, вриједност спора 75.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужених против пресуде Окружног суда у Приједору број 77 0 П 060173 21 Гж 3 од 17.3.2022. године, на сједници одржаној 11.11.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број 77 0 П 060173 20 П 4 од 28.5.2021. године, одбијен је захтјев тужитеља да се утврди да је уговор о поклону број ОПУ ... од 27.6.2013. године закључен између предника тужених, сада покојног И.Х., као поклонодавца и туженог Д.Х. (даље: првотужени), као поклонопримца, чији предмет су некретнине уписане у зк.ул. број 909 к.о. Д.Љ., означене као к.ч. број 2/68-двориште површине 300 м², на којој је изграђена породична стамбена зграда П+1, не производи правно дјеловање према тужитељу у обиму потребном за намирење тужитељевог потраживања према првотуженом и туженој С.Х. (даље: друготужена) и то до износа од 10.000,00 КМ, на име главног дуга са законском затезном каматом од 1.8.2010. године до исплате и трошкова поступка у износу од 3.310,00 КМ, а према овој туженој до висине вриједности њеног наследног дијела (путничко моторно возило марке W., број шасије ..., број мотора ...) и да се обавезе првотужени да призна и трпи да тужитељ наведено новчано потраживање које је имао према правном преднику тужених, намири продајом напријед означених некретнина, а друготужена да дозволи запљену и продају наслијеђеног путничког моторног возила, ради намирења дијела потраживања које тужитељ има према истој, као и са захтјевом за накнаду трошкова поступка и обавезан је тужитељ да туженима накнади трошкове поступка у износу од 13.286,00 КМ, са законском затезном каматом од 28.5.2021. године до исплате, те је утврђено је да је тужба у односу на тужену Д.Х., повучена.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Приједору број 77 0 П 060173 21 Гж 3 од 17.3.2022. године, жалба тужитеља је дјелимично усвојена и првостепена пресуда у одбијајућем дијелу у односу на првотуженог и у дијелу одлуке о трошковима поступка преиначена на начин, да је утврђено да уговор о поклону ближе означен у изреци

нижестепених пресуда, не производи правно дјеловање према тужитељу у обиму потребном за намирење његовог потраживања према преднику тужених и то до износа од 10.000,00 КМ, на име главног дуга са законском затезном каматом од 1.8.2010. године до исплате и трошкова поступка у износу од 3.310,00 КМ и обавезан је првотужени да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 5.195,00 КМ, док је у преосталом одбијајућем дијелу у односу на првотуженог, којим је тражено да призна и трпи намирење наведеног новчаног потраживања продајом некретнина, као и у одбијајућем дијелу у односу на друготужену, којим је тражено дозвола запљене и продаје наслијеђеног путничког моторног возила ради намирења предметног потраживања, жалба одбијена и првостепена пресуда у том дијелу потврђена.

Тужени ревизијом побијају другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се ревизија усвоји и тужбени захтјев одбије у цјелини, уз накнаду трошкова поступка или да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи да се утврди да уговор о поклону некретнина број ... од 27.6.2013. године, закључен између предника тужених (поклонодавац) и првотуженог (поклонопримац), предметом којег су некретнине означене у изреци нижестепених пресуда, не производи правно дејство према тужитељу, у обиму потребном за намирење његовог потраживања према првотуженом и друготуженој до износа од 10.000,00 КМ са законском затезном каматом и трошковима поступка, те према друготуженој до вриједности њеног насљедног дијела на наведеном возилу и да се обавезу да то признају и трпе да се потраживање намири продајом предметних некретнина и возила ради намирења тужитељевог потраживања.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да је пресудом Основног суда у Приједору број 77 0 П 034323 11 П од 4.7.2012. године, потврђеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 77 0 П 034323 12 Гж од 5.6.2013. године обавезан предник тужених И.Х., да тужитељу врати зајам у износу од 10.000,00 КМ са законском затезном каматом од 1.8.2010. године до исплате, уз накнаду трошкове поступка у износу од 1.933,60 КМ, са каматом од 4.7.2012. године до исплате; да предник тужених није добровољно вратио зајам и да је тужитељ, као тражилац извршења, дана 4.7.2013. године поднио приједлог за извршење на некретнинама које су овдје предмет спора; да је рјешењем о извршењу Основног суда у Приједору број 77 0 И 051296 13 И дана 5.3.2014. године дозвољено извршење, ради намирења потраживања тужитеља; да су предник (отац) тужених и првотужени 27.6.2013. године закључили уговор о поклону број ОПУ-..., којим су првотуженом поклоњене напријед означене некретнине; да је Управа Републике Српске, Подручна јединица П., рјешењем број ... од 17.3.2014. године одбила захтјев тужитеља да на основу рјешења о извршењу Основног суда у Приједору број 77 0 И 051296 13 И од 5.3.2014. године, укњижи право својине на предметним некретнинама, јер је 24.9.2013. године проведен уговор о поклону у земљишну књигу у зк.ул. број 909 к.о. СП Д.Љ., на основу којег је првотужени уписан као власник истих са 1/1; и да је тужба у предметној правној ствари поднесена 30.5.2014. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да с обзиром на чињеничне наводе тужбе (чињенични основ) и - у тужби постављени тужбени захтјев (којим је тражено поништење предметног уговора о поклону, брисање уписа..., насталих на темељу поништеног уговора, уз успоставу уписа који су претходили уписима на основу ништавог уговора), да је постављањем захтјева из истог чињеничног основа, определијељеног на припремном рочишту од 25.12.2019. године (да се утврди да предметни уговор о поклону не производи правно дејство према тужитељу, у обиму потребном за намирење потраживања које има према туженима), тужитељ преиначио тужбу, па како је уговор закључен 27.6.2013. године, а тужба преиначена 25.12.2019. године, да тужба није поднесена у року из члана 285. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) и да је неблагоприятна. Даље је закључио, да када се има у виду да је тужитељ код истог суда покренуо извршни поступак против предника тужених, сада покојног И.Х. – продајом некретнина, иако је именовани био корисник пензије да, с обзиром да је према одредби члана 280. став 2. ЗОО, на тужитељу терет доказивања инсолвентности дужника и да тужитељ то није доказао, да је и по том основу захтјев тужитеља неоснован. Из наведених разлога и прихватајући основаним приговор недостатка пасивне легитимације у односу на друготужену, одбио је тужбени захтјев тужитеља као неоснован.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење, али не и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитеља дјелимично усвојио и првостепену пресуду преиначио у односу на првотуженог тако, што је утврдио да предметни уговор о поклону, не производи правно дејство према тужитељу у обиму потребном за намирење његовог потраживања према преднику тужених, до износа од 10.000,00 КМ, са законским затезним каматама од 1.8.2010. године до исплате и трошкова поступка у износу од 3.310,00 КМ и обавезан је првотужени да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 5.195,00 КМ, док је у осталом одбијајућем дијелу у односу на првотуженог (да призна и трпи намирење наведеног новчаног потраживања продајом предметних некретнина) и у цјелини у односу на друготужену (да дозволи запљену и продају наслијеђеног путничког возила, ради намирења тужитељевог потраживања), жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду у том дијелу потврдио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

У овом поступку се, с обзиром на садржај тужбеног захтјева, ради о побијању дужникових правних радњи. Тужба за побијање дужникових правних радњи подноси се кад је дужник располагао својом имовином тако да се његовом правном радњом имовина смањила због испуњења какве правне обавезе, и да је притом знао да предузетим располагањем наноси штету повјериоцу. Одредбама ЗОО наведена су општа правила побијања дужникових правних радњи (члан 280.), а услови побијања прописани су одредбом члана 281. истог закона. Опште претпоставке које морају бити испуњене да би повјерилац (овдје тужитељ) могао побијати правну радњу свога дужника су: да има доспјело потраживање за исплату; да дужник нема довољно средстава за испуњење повјериоачевог потраживања; да постоји правна радња предузета на штету повјериоца и да постоји оштећење повјериоца, с тим да побијање омогућава повјериоачево потпуно или дјелимично намирење, те да је тужба поднесена у законом прописаном року.

Према одредби члана 281. став 2. ЗОО (којом су прописани услови побијања дужникових правних радњи), ако је треће лице дужников..., или сродник по крви у

правој линији (као што је овдје случај), претпоставља се да му је било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету повјериоцима.

У конкретном случају, нема сумње да тужитељ има потраживање према преднику првотуженог, што произлази из пресуда Основног суда у Приједору број 77 0 П 034323 11 П од 4.7.2012. године, којом је предник првотуженог обавезан да тужитељу исплати износа од 10.000,00 КМ са каматама, која је одржана на снази пресудом Окружног суда у Приједору број 77 0 П 034323 12 Гж од 5.6.2013. године.

Код оваквог стања ствари и чињенице да је првотужени предметни уговор са својим предником (а тужитељевим дужником) закључио 27.6.2013. године (то јесте, након доношења означене другостепене пресуде), да је тужитељ (као тражилац извршења), приједлог за извршење те правоснаже пресуде предао извршном суду 4.7.2013. године и да је наведени уговор проведен у земљишно књижној евиденцији 24.9.2013. године, дакле, непосредно након покретања наведеног извршног поступка, очигледно је, да је и преднику првотуженог у тренутку предузимања те радње било познато, да закључењем уговора о поклону наноси штету повјериоцу (овдје тужитељу), што је у конкретном случају од правног значаја за закључак суда, о стварној намјери уговорних страна, што значи и првотуженог (с обзиром на њихово сродство), приликом закључења предметног уговора о поклону (да се онемогући наплата потраживања тужитеља).

У погледу ревизионих навода тужених да тужитељ проведеним доказима није доказао инсолвентност дужника (што је, с обзиром на стање списка у овом предмету одлучно у односу на првотуженог, као поклонопримца предметних некретнина), по оцјени овога суда, у том правцу је „најјачи доказ“, неуспјех макар и дјелимичног намирења правоснажног и извршног потраживања тужитеља на некој другој дужничковој имовини, као и друге околности из којих се изводи вјероватна немогућност намирења од дана правоснажности споменуте пресуде као извршног наслова у извршном предмету (који поступак, према наводима другостепеног суда, није окончан ни до дана доношења побјане пресуде), у којем су некретнине које су предмет уговора о поклону, одређене као предмет извршења.

Осим наведеног, тужени као противници побјања могу да оспоре не само потраживање, већ и извршну исправу повјериоца као такву и да стављају повјериоцу дужника приговоре који су и самом дужнику стајали на располагању - да потраживање није доспјело, да је дјелимично или потпуно исплаћено, као и приговоре по свом сопственом праву - да су дужници солвентни, да имају још имовине из које се повјерилац може намирити, што предник тужених, а ни тужени током поступка нису истицали и што би по природи ствари, у случају да је то тако они учинили, јер би то било у њиховом интересу. Из напријед наведеног произилази да је тужитељ доказао да првотужени усљед закључења предметног уговора о поклону нема довољно средстава за испуњење његовог потраживања, па се ревизиони наводи у том правцу, указују неоснованим.

Не стоји ревизиони приговор да су нижестепени судови, одлучујући о неблагоприятно поднесеној тужби, починили повреду одредбе члана 209. тачка 12. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП).

Наиме, у смислу одредбе члана 56. ЗПП тужба се сматра преиначеном кад се у њој промијени неки од битних елемената (истовјетност захтјева, повећа постојећи или истакне други захтјев уз постојећи), тако да измијењени тужбени захтјев није истовјетан са првобитно постављеним захтјевом. Сагласно наведеном, преиначење тужбе постоји, када се тужбени захтјев заснива на битно другачијем чињеничном стању или кад се битним елементима чињеничног основа дода нови – преиначени, који доводи до промјене идентитета тужбеног захтјева. Када тужбени захтјев остане суштински, а не само по свом тексту исти, промјена тужбеног основа (какве промјене овдје, током читавог поступка није било), не представља преиначење, него уређење или разјашњење ранијег – првобитног чињеничног основа. Промјена правног основа, такође не представља преиначење тужбе, јер правни основ не веже суд (члан 53. став 3. ЗПП).

Садржајем (елементима) тужбе и тужбеног захтјева, као процесно правног захтјева за пружање правне заштите одређеног садржаја, овај суд се већ бавио у овом предмету у укидном рјешењу од 20.9.2019. године у којем је наведено: „Да с обзиром на садржај тужбе и постављени тужбени захтјев (постојање неподударности између чињеничних навода тужбе и тужбеног захтјева) и чињеничне наводе странака, а нарочито наводе тужитеља: „да су тужени закључењем уговора спријечили тужитеља да наплати своје потраживање, па подноси тужбу сходно члановима 280. до 285. ЗОО“, те доказе предложене за утврђење тих чињеница, према оцјени овога суда, првостепени суд је поступао по неуредној тужби..., на коју неуредност је тужени указао у одговору на тужбу и током поступка, али тужитељ није отклонио тај недостатак, нити га је суд позвао да то учини“.

Стога, отклањањем недостатака у тужби на које је указано у наведеном ревизионом рјешењу тужитељ, тиме што је на припремном рочишту од 25.12.2019. године, остајући код чињеничних навода из тужбе (дакле, из истог чињеничног основа) уредио тужбени захтјев, није преиначио тужбу, како то тужени у ревизији неосновано наводе, нити је то учинио поднеском од 4.3.2021. године (у којем је постављен истовјетни захтјев као и на наведеном припремном рочишту), па се ревизиони наводи у овом правцу, а с тим у вези и приговор тужених о неблаговремености предметне тужбе, не могу прихватити основаним.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Тања Бундало

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић